

Stad 73-141.

Processt(ukken) stad Enschede.

1692

Hendriksen Bekker

c(ontr)a

Tobiassen Hoedemaker.

Folio 1.

In saken voor desen achtbaren stadgerigte van Endscheijde strijdig ende alnog ongedecideerd, hangende tusschen **Gerrit Hendriksen Bekker**, in qualite als cessionaris van sijnen *broeder* **Coert Bekker**, impetr(an)t, ter eenre ende **Berent Tobijassen Hoedemaker**, verweerder, ter anderen sijde, doende den impetr(an)t qqa. den 12 (octo)br(is) des afgewekenen jaars 1691, nae voorgaende citatie in desen achtb(aren) gerigte, in originali overleggen sekere obligatie behelsende honderd Ca(ro)li g(ulden) capitael, den 5 (novem)br(is) 1687 door den verw(eerder) ten proufite van voorn(oemd)e **Coert Bekker** afgegeven, en door deselve an den impetrant gecedeerd, met versoek dat den verw(eerder) ingevolge landr(echt) part. 1, tit. 4 § 5 sijn hand soude hebben te bekennen off ontkennen, sonder dat hij dag off tijd van beraed daarop soude genieten, daartoe omni meliori modo contenderende en bij faute van comparitie nae voorgaende aneijdschinge tot contumacie, ende dat die voorn(oemd)e handschrift in contumaciam voor bekend gehouden etc., onder expresse protestatie van kosten, schaden en interesse. Daar en tegens den verweerder **Berent Tobijassen Hoedemaker** comparerende, seijde [dat]

Folio 2.

dat het wel sijn hand mugte sijn, maar dat hij, **Coert Bekker**, niet een doijt schuldis is, en dat hij het in dronkenschap van hem gekregen heeft, en dat hij doe een jonge was en nog een jonge is. Waarop den impetr(an)t den agsten dag daar anvolgende, sijnde geweest den 19 (octo)br(is) dito jaars 1691, op alle des verweerdere panden, actien ende crediten hebbe gedaen anpandinge, ende den 26 dito opbadinge met decreet van aneijcheninge g'obtineert, voorts den 4 jan(uarij) deses jaers 1692 ingevolge gedane citatie an **Wessel Hoedemaker** en **Sander Nijhoff**, in qualite als gewesene mombaren van den verweerder **Berent Tobijassen Hoedemaker**, concluderen, dat deselve

uijtinge en openbaringe van des
verweerders goederen soudē hebben te
doen, ten fine den impetrant sodanen
eijſch ende conclusie, als bij ansprake
genomen, soude kunnen erhalen,
daartoe onder expressen eijſch van
kosten contenderende.

Die geciteerdens **Sander Nijhoff** en
Wessel Hoedemaker deden daarop ver-
soeken specifiqu(e) rekeninge van t' geene
an haar onmundige pupil was verschoten [met]

Folio 3.

met den tijd van ses weken te mogen
hebben, omme ondertusschen met haar
overmombaren de achtbare heeren
daarover te spreken, onder protest
van kosten.

Hierover bij mij, ondergescreven, met
sonderlinge vlijd g'examineert, die
voor anetogene prothocollaire
handelingen neffens die daarbij over-
gelegte handschrift, ende gelet waar-
op tot administratie van onparthij-
dige justitie eenigsints te letten stonde.
Insonderheijd ende vooraf, dat niet
alleene uijt de prothocollaire acten
van den 12 (oct)br(is) 1691 en 4 jan(uarij) 1692, maar
ook uijt die handschrift ende die daar
ondergescrevene cessie* ofte assignatie** * = overdracht ** = schriftelijke aanwijzing op betaling
ratione facti genoegsaen evidend is,
dat die verweerder **Berent Tobijassen
Hoedemaker**, en ten tijde van het pas-
seren van g(eme)lte handschrift, en ook ten
tijde van die gedane ansprake, onmondig
ende minderjarig is geweest, soo
srijft voorn(oemd)e **Coert Bekker** onder
dikg(eme)lte handschrift selfs, dat hij [**Sander**]

Folio 4.

Sander Nijhoff en **Wessel Hoedemaker**,
NB. als voogden van sijn gewesene knegt
Barent Hoedemaker (den verweerder in
desen) versogt etc., ende den verweerder
den 12 (octo)br(is) 1691 ten prothocollo heeft
doen teijkenen, dat hij ten tijde van
t' afgeven van die praetense handschrift,
een jonge is geweest, ende nog een
jonge was, mitsgaders uijt het reces
van den 4 jan(uarij) 1692, alwaar **Sander
Nijhoff** en **Wessel Hoedemaker** qqa.
hebben doen versoecken specifiqu(e) reken(ing)e
van t' geene an haar NB onmundige
pupil was verschoten, te mogen hebben etc.,

al het welcke van den impetrant niet met een jota sijnde gecontradiceert, veel min het contrarie van dien genoegsaem gedoceert, daaruijt racione juris ende bij necessaire rechtelijke consequentie koemt te volgen, dat aldewijl den verweerder ten tijde van t' passeren van d' obligatie en gedane ansprake onmundig ende minderjarig is geweest, geen magt hebbe gehad, buijten wille ende autoriteijt van sijn mombaers, in rechte te verschijnen ofte eenige de minste schuld te maken, landrecht van Overijssel, part. 2, tit 4, art. 11. [Alle]

Folio 5.

Alle contracten en handelingen (seijd het stadrecht van Deventer part. 3, tit. 3, art. 19) van de onmundigen ende den geenen soo onder mombaren staen, sonder believeen ende toe doen der mombaren ingegaen, al waren deselve schoen met eede bevestigt, sijn nul, kragteloos ende van geender weerden, sequitur in integrum restitutio minorum (ing. Sim. á Leeuw in sua censura forensi part. 1, lib. 4, cap. 43 n. 1 et 2) qua minoribus, sive puberibus, sive impuberibus, ex contractibus, quos ipsi interveniente tutorum vel curatorum auctoritate, vel alioquum tutores, aut curatores soli eorundem nomine inierunt, caesis, per in integrum restitutionem causa cognita succurritur L 1 in pr. et tot. tit. Cod. de in integr. restit. minor. junct. L 47 in pr. et § 1, L 1 et tot. tit. ff de minor. L 2, L 3 et L ult. Cod si tut. vel curat. interv. Quae datur etiam puberibus curatorem non habentibus d. L 3 vers. si vero sine curatore. Habentibus vero tutores vel curatores, non aliter, quam si ex eorundem auctoritate et consensu gestum aut actum fuerit id, ex quo minores laesi reperiuntur. Si enim absq(ue) tutorum aut curatorum consensu [et]

Folio 6.

et auctoritate minores contraxerint
NB ipsa juro tuti sunt neq(ue) restitutione egent. Quum in contractibus ipso jure nullis ipso jure, et communi auxilio restitutio fieri debeat, neq(ue) hoc extraordinario juris remedio opus sit, L 16 ff de minorib. L 3 Cod. de in integr. restit. minor. arg. L 3 ff de oper. nov. nunciat. L 32, L 13 ff de damn.

infect. Quod et mores ubiq(ue) probant. vid.
Grot. introd. lib. 3 Cap 48 vers. argelist et seq.

Sulx dat den verweerder als minderja-
rig sijnde, en nae onse statutaire wet-
ten en hedendaegse coustumierlike
rechtsgeleerdheijd, buijten believeen en
toedoen van sijne mombaren geen schuld
hebbende kunnen maken, nogte in
den gerigte bestaen, quippe minor per-
sonam standi in iudicio non habet L fin.
Cod. qui legit. person. stand. Soo soude
wel primo intuitu* appareren, dat den
impetrant qqa in desen geene de minste
actie ware geschapen, egter daar en
tegens gereguardeert*, dat uijt het
meerg(eme)lte handschrift praesumtijff* sij, dat
die daarin g(eme)lte penningen, soo niet
in t' geheel, immers ten deele, ten proufi-
te ende nutte van den verweerder [sijn]

* = (op eerste) blik

* = (be)waken (?)

* = vermoeden, verondersteld

Folio 7.

sijn angewend ende verstrekt, ende dan
nae land- en gemeene rechten bekend
sijnde, dat ook een minderjarige, in soo verre
et quatenus pecunia in rem eius versa, et inde*
locupletior* factus est, buijten kennisse
van sijn mombaren contraheren* ende schul-
den kan maken. Landr(echt) van Overijssel
ende Stadr(echt) van Deventer, all. loc. L 1
pr. L 5 pr. et § 1 ff de auctoritat. tutor.
Sim. a Leeuw. Censur. forens. part. 1 lib.
4 cap. 3 n. 2. Sand. decis. Frisic. lib. 1
tit. 8, defin. 4, soo heeft des impe-
trants eijsch in soo verre ook g'admit-
teert moeten worden, ne reus contra
L 206 ff de Reg. jur. cum actoris detrimen-
to fiat locupletior. Maar aldewijle
sulx voor als nog illiquide, ende van den
impetr(an)t niet bewesen is, dat die gelibel-
leerde penningen, t' zij in t' geheel, ofte
ten deele tot des verweerdere nut ende
proufijt sijn angewend, ende dat deselve
daardoor locupletior is geworden,
heeft men den impetr(an)t qqa mits desen
alnog sodane bewijs moeten op erleggen
quoniam contractus mutui in minore
per se noxius esse putatur, nisi pecuniam
in eius utilitatem consumtam esse
appareat, quod creditor probare debet, [quamq(ue)]

* = daarna

* = rijk(er)

* = samentrekken; een contract sluiten

Folio 8.

quamq(ue) sententiam apud interpretat
receptissimam esse, testatur Carprov.
defin. forens. part. 2, const. 11, defin. 44

num. 10 et seqq. per ll et DD ibid. citat. Sulx dat den impetrant hebbende bewezen, die ter obligatie gecomprenheerde penningen in t' geheel off ten deele tot nut ende proufijte van den verw(eerde)r te sijn verstrekt, ende dat deselve daardoor is rijker geworden, desselfs mombaren **Sander Nijhoff** en **Wessel Hoedemaker** gehouden sijn die van den impetr(an)t versogte uijtinge en de anwijsinge van haar pupullen goederen, actien ende crediten te doen, off anders rechtelijke rekeninge, bewijs ende reliqua van derselver administratie te geven, ten fine den impetr(an)t qqa hetgeene hij sal komen te bewijsen van die gelibelleerde penningen tot nut ende proufijt van den verw(eerde)r te hebben angewend, kost- en schadeloos sal kunnen erhalen, arg. Landr(echt) part. 1, tit. 21, art. 17, Sima Leeuw Censur. forens. part. 2, lib. 1, cap. 33, n. 27 et in not. ad peck. tract. de jur. sistend. cap. 4., n. 10. [Soo]

Folio 9.

Soo is t' dat het gerigte voorn(oem)t om dese en andere redenen meer, met advijs van die ondergeteijkende rechtsgepromoveerde die justitie blootelik in anschouw nemende, doende recht, verstaed, dat den impetrant qqa ten genoegte regtens sal hebben te bewijsen, die gelibelleerde penningen in t' geheel off ten deele, ten proufite ende voordeel van den verw(eerde)r **Berent Tobijassen Hoedemaker** te sijn angewend, ende dat deselve daardoor is verrijkt ofte locupletior geworden, t' welck gedaen sijnde, sullen des verweerders mombaren **Sander Nijhoff** ende **Wessel Hoedemaker** behoerlijke uijtinge ende anwijsinge van desselfs goederen, actien ende crediten hebben te doen, off anders rechtelijke rekeninge, bewijs ende reliqua van derselver administratie te geven, [ten]

Folio 10.

ten eijnde den impetrant hetgeene hij sal komen te bewijsen van die gelibelleerde* penningen tot nut ende voordeel van den verweerder te hebben verstrekt, kosten schadeloos sal kunnen erhalen, waartoe parthijen respectieve condemnerende, en de kosten hierover gevallen om redenen compenserende.

Aldus bij mij, ondergescr(ve)n, g'adviseert binnen Endscheijde, den 3 jun(ij) 1692. **M.A. Muntz**, dr. 1692.

* (in het proces) bedoelde

Pronunciatum den 13 junij 1692.

In pleno senatu.

Gerhard Hendricksen Becker versogt salvis, copiam dicti et si opus totius.

Wessel Hodemaecker en Sander Nijhoff
qqa in actis, versoocken affschriff
van de geheele sentiae off nae hoer beleven
alleene het dictum, mett versoock dat u, ed(el)
achtb(aren) als overmombaren de opeerlegte

Folio 11.

voldoninge van deese tijdtlijcke kennisse
an haer mag gegeven worden, om naer
examinatie daerop als dan voorders
te doone nae raede idq(ue) cum assistentie
van *p(rocurotor)* **Wagelar**.

Folio 12.

Advijs.

A(nn)o 1692.

N° 20.

personen:

Bekker, Coert, broer van Gerrit,	1,2,3,
Bekker, Gerrit/Gerhard Hendriksen,	1,10,
Bekker, Hendriksen,	o,
Hodemaecker, Wessel,	10,
Hoedemaker, Barent, ex-knegt,	4,
Hoedemaker Tobijassen, Berent,	1,3,9,
Hoedemaker, Tobiassen,	o,
Hoedemaker, Wessel,	2,4,8,9,
Muntz, Michael Albert , dr.,	10,
Nijhoff, Sander,	2,4,8,9,10,
Wagelar, procurator,	11,

plaatsen:

Deventer,	5,7,
Enschede,	o,
Endscheijde,	1,10,
Overijssel,	4,7,